

NATACHA MICHIELS

BRANDWEER VERHALEN

OVER WATER, VUUR EN ZOVEEL MEER

WILLEMS UITGEVERS

Teksten: Natacha Michiels

Coverfoto: Nico Troch

Coverontwerp: Willems Uitgevers

Opmaak boek: Willems Uitgevers

In samenwerking met BrandweerVereniging Vlaanderen.

Eerste druk: april 2021

Tweede druk: juni 2021

© Willems Uitgevers, Noorderwijk, 2021

willemsuitgevers.com

ISBN 978 949 3242 029

DEPOT D/2021/13.616/5

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of worden openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke (elektronische of mechanische) wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of auteur.

“HET VERSCHIL TUSSEN EEN GOED EN EEN SLECHT LEVEN
IS HOE GOED JE DOOR HET VUUR LOOPT.”

CARL JUNG

WOORD VOORAF

Brandweer werd er thuis met de paplepel ingegoten. Mijn vader was vijfendertig jaar actief in Kontich. Hij is nu 89, maar nog altijd even enthousiast. Voor dit boek vertelde hij over zijn jonge jaren. Zelf startte ik als vrijwilliger in 1984. In 2001 werd ik dienstchef van Brandweer Kontich, wat we nu postoverste noemen.

Ik heb het meeste plezier beleefd aan het opleiden van nieuwe rekruten. Ik vond het geweldig om hun de brandweergeest en passie mee te geven. Na vijfendertig jaar dienst ging ik in 2019 met pensioen. Ik ben heel blij en trots dat ik de brandweergenen mocht doorgeven aan mijn twee kinderen. Zij beleven de brandweer even passioneel als mijn vader en ik. Het is echt een speciaal gevoel dat we er met de hele familie mee bezig zijn.

Binnen Post Kontich en Zone Rand liepen we al een tijdje rond met het idee om de brandweerverhalen van onze ereleden (gepensioneerden) neer te schrijven. Natacha pikte dit op via haar partner en vrijwillig brandweerman Jannick en zag het ruimer. Ze sprak met vrijwillige en beroepsbrandweerlieden, van nieuwelingen tot gepensioneerden. Uit Kontich, maar ook uit de rest van Vlaanderen en Brussel.

De verhalen zijn heel herkenbaar voor brandweerlieden. Ze deden me terugdenken aan wat ik zelf allemaal meemaakte. Het ergste was een accident met twee kinderen en een oma, gelijkaardig aan een verhaal in dit boek. Dat was in 1995. De kinderen waren door de achterrait gevlogen, de oma lag overleden naast het voertuig. Ik zie het nog steeds voor me, elke keer als ik daar passeer. De brandweer had weinig werk, dus we assisteerden het medische team. Het was vreselijk om die kinderen zo te zien. Mijn eigen zoon en dochter waren ongeveer even oud. De dokter ter plaatse zei meteen dat we een kind moesten afgeven. Het viel niet meer te redden. Ik

kreeg het ijskoud, ook al was het dertig graden, toen ik het andere kind hoorde gillen. Als vader met kinderen van dezelfde leeftijd identificeer je jezelf nog meer. Die beelden komen nog geregeld terug boven. Zoals enkele collega's in dit boek beschrijven, zijn interventies met kinderen vaak nog een stuk aangrijpender dan die met volwassenen.

Mijn tijd bij de brandweer is voorbij, maar ik hou er heel veel waardevolle dingen aan over. Vooral de kameraadschap binnen de brandweer en het aantal contacten dat ik door de jaren kon opbouwen, blijven me enorm bij. Collega's van over het hele land, directeurs, burgemeesters ... Sommigen van hen zijn echt waardevolle vrienden geworden. Wat we samen meemaakten schept een band. Met een van de mannen met wie ik tegelijk startte, koester ik een levenslange vriendschap die boven alles gaat. We volgden samen de opleiding, stapten samen in de brandweerwagen en werkten onze hele carrière samen.

Dit boek is meer dan een bundeling van brandweer-interventies. Het schetst de evolutie en vooral de verscheidenheid van de brandweer. Het moet een huzarenstuk geweest zijn om in coronatijden via Facetime, Zoom en andere digitale platformen al deze verhalen neer te schrijven. Nog straffer is de wijze waarop Natacha zodanig de intensiteit van de interventie kan brengen dat we die bijna effectief meebelevan. De verhalen lezen vlot en het is boeiend om sommige menselijke aspecten van al deze brandweertolden, ongeacht de rang, te ontdekken. Dit boek is een absolute must-have voor al wie begaan is en/of deel uitmaakt van de brandweer of een veiligheidsdienst.

Natacha, dank u wel om dit voor het nageslacht te bewaren.

LUC VAN HOOF,
 GEPENSIONEERD POSTOVERSTE,
 POST KONTICH, BRANDWEER ZONE RAND

INLEIDING

BIEP BIEP BIEP! Het luide signaal van de pieper schalt door het huis. Jannick zit in bad, is de muur aan het schilderen, leest een boek, is zich aan het scheren, geniet van leuk gezelschap, slaapt of zet zich net aan tafel om te eten. Maar op het moment dat het schelle geluid weerklinkt, verandert alles. Hij springt recht, grabbelt zijn sleutels, loopt naar de voordeur en sprint weg. Een uur, twee uur, een halve dag of een hele nacht later komt hij terug thuis. Soms helemaal afgepeigerd, meestal vol adrenaline, maar altijd met een verhaal. De ene keer vol humor en euforie, de andere doordrongen van gevaar en menselijk leed.

Het waren zijn verhalen die me inspireerden om dit boek te schrijven. Onverwachte scenario's maken deel uit van het leven van de achttienduizend brandweermannen en -vrouwen in ons land. Twaalfduizend van hen zijn vrijwilligers, onder wie Jannick. Ze zitten verspreid over vierendertig hulpverleningszones en Brussel. Van leraar en stratenveger tot verpleegster en manager: bij de brandweer zijn ze gelijk. De taken van beroepsbrandweerlieden en vrijwilligers zijn dezelfde, net als hun opleiding. Allemaal hebben ze spannende, grappige, ontroerende en unieke verhalen, al is de ene wat spraakzamer dan de andere.

Het was een hele zoektocht om bereidwillige vertellers te vinden. Op enkele spraakwatervallen na bleek al snel dat de meeste brandweermannen en -vrouwen toonbeelden van bescheidenheid zijn. Ze zeiden geen noemenswaardige verhalen te hebben, dat andere collega's beter konden vertellen of dat zij 'maar' gewone brandweermannen waren. Nochtans kwamen de anekdotes en herinneringen na wat doorvragen vlot naar boven. Voor hen waren die vertelsels dagelijkse kost,

voor mij waren het stuk voor stuk straffe verhalen. Ik hoop dat je daar als lezer hetzelfde over denkt.

In dit boek vind je verhalen van de jaren zestig tot nu. Gepensioneerde pompiers vertellen over de tijd waarin er nog geen sprake was van beschermingsmiddelen en ademluchttoestellen. Jonge brandweerlieden hebben het over hun eerste grote brand. Anderen maakten dan weer rampen mee die voor altijd op hun netvlies en in ons collectief geheugen gegrift staan. Tijdens het luisteren werd ik telkens weer meegesleept in de spanning die ieder van hen voelde, het menselijke leed dat ze zagen en de dapperheid die ze in zichzelf vonden. De ene was bevelvoerder, de andere voerde uit.

Wat de vertellers allemaal gemeen hebben, zijn hun engagement, moed, hulpvaardigheid, toewijding, opoffering en liefde voor mensen. Ze gaan net dat stapje verder. Soms ten koste van zichzelf, altijd met de juiste intentie.

Sinds de jaren zestig is de brandweer enorm geëvolueerd. Zowel het materiaal, de technieken als de opleidingen zijn onherkenbaar veranderd. Vroeger was er amper kennis over beschermingsmiddelen, terwijl die nu prioritair zijn en constant verbeterd worden. De veiligheid is beter dan ooit. Werkwijzen waren in het verleden vaak puur gebaseerd op ondervinding, gezond verstand en een grote brok creativiteit. Nu zorgen onderzoeken, ervaringen en werkgroepen ervoor dat de brandweer constant evolueert en adapteert. Er was in de vorige eeuw ook bijna geen aandacht voor de psychologische toestand van de brandweerlieden, nu bestaat er zelfs een speciaal team voor.

Wat ook opvalt, is de grote verandering in samenwerkingen tussen verschillende korpsen. Vóór 2015 waren die meestal

verbonden aan een gemeente of een gewest met meerdere gemeentes. Er was best veel concurrentie tussen de verschillende kazernes. Sommige vertellers omschreven het zelfs als ‘vechten om grondgebied’. Samenwerken deden ze alleen als dat niet anders kon. Natuurlijk waren er wel korpsen die elkaars hulp inriepen, maar de grote kentering kwam pas bij de brandweershervorming in 2015. Op 1 januari ontstonden toen de zones zoals we die nu kennen. Elke daarvan bestaat uit verschillende posten. Ze delen kennis, administratie, materiaal en manschappen. Samen staan ze nog veel sterker dan alleen.

Stap in het hoofd van een verteller en beleef de interventie van op de eerste rij. Het zijn verhalen van brandweelieden, maar vooral van mensen. Laat dit boek een ode aan de brandweer zijn, aan alle mannen en vrouwen die zich elke dag inzetten of ingezet hebben voor hun medemensen. We zijn jullie allemaal dankbaar.

NATACHA MICHIELS

PS: Wil je zelf (vrijwillig) brandweerman – of vrouw worden? Schrijf je in op www.brandweer.be.

INHOUD

BRAND SNOEPFABRIEK	12
BRAND KARTONFABRIEK	15
BRITS PASSAGIERSVLIEGTUIG BOORT ZICH IN DE GROND BIJ AARSELE	19
KASTEELBRAND	22
VUURDOOP ALS STAGIAIR	25
BOTSING EN CRASH BRITS EN BELGISCH VLIEGTUIG IN SINT-NIKLAAS	30
BRAND MEST IN LOODSEN	35
OPGEROEPEN VOOR EIGEN ONGEVAL	38
BRAND IN HET SWITEL-HOTEL IN ANTWERPEN	42
KETTINGBOTSING E17	46
BRAND APPARTEMENTSGEBOUW ZEEDIJK	54
HEVIGE BRAND OP DE KALMTHOUTSE HEIDE	57
HUISBRAND MET KIND	62
AANRIJDING SIGNALISATIE E17	65
UITSLAANDE WONINGBRAND	68
BRAND STATION ANTWERPEN-CENTRAAL	72
BRAND WINKEL HUISHOUDARTIKELEN	75
BRAND BIJ FAMILIE	80
TREINRAMP BUIZINGEN	88
MEISJE GERED UIT GROT	95
JONGETJE VALT IN DOK	100
NIEUW LEVEN IN DE KAZERNE	104
DRINKWATERVERVUILING	107
1 APRIL	114
WÉÉR BRAND OP DE KALMTHOUTSE HEIDE	116
BOERENPAARD IN DE GROND GEZAKT	124
ONGEVAL MET TRAM	127
CRASH F-16	133

TREIN- EN GIFRAMP WETTEREN	136
ECHTPAAR GERED UIT BRANDENDE WONING	145
BUS MET KINDEREN DOOR VANGRAIL	149
DAK STORT IN BIJ UITSLAANDE BRAND	153
SLACHTOFFER KETTINGBOTSING A19	
ZOEKT REDDENDE BRANDWEERMAN	157
WESPEN	160
EVACUATIE MAMA MET PASGEBOREN BABY	164
BRAND SPORTCOMPLEX	166
KAT IN BOOM	174
AANSLAGEN LUCHTHAVEN ZAVENTEM	178
NARWAL IN BORNEM	186
HOND IN DAKGOOT	190
VERKEERSONGEVAL MET OMA EN KINDEREN	192
EVACUATIE PATIËNT (+200KG) VAN 6DE VERDIEPING	195
TORENKRAAN OMGEVALLEN OP APPARTEMENTSGEBOUW	198
EXPLOSIË PAARDENMARKT	206
VROUW ONDER METRO	210
VROUW IN HET WATER	216
BRAND SCHUTTERSTOREN WETTEREN	220
BRANDWEERVERENIGING VLAANDEREN	226
PARTNERS	230
DANKWOORD	234
VERKLARENDE WOORDENLIJST	236

BRAND SNOEPFABRIEK

(Jaren 60)

GEPENSIONEERD KORPORAAL MICHEL VAN HOOF (1931)

POST KONTICH, BRANDWEER ZONE RAND

In de zomer van 1952 vroeg de commandant me om bij de brandweer te komen. Ik was een half jaar voordien thuisgekomen van mijn legerdienst in Duitsland en werkte in onze eigen voedingswinkel. In die tijd waren bijna alle brandweermannen zelfstandigen. Zij waren de mensen die bij een oproep konden vertrekken zonder dat een baas daar kwaad over zou worden.

Ik was meteen verkocht, bleef tot mijn pensioen en kan allang niet meer bijhouden wat ik allemaal meemaakte. Een van de interventies die me nog wel helder bijblijven, is de hevige brand in een snoepfabriek.

Het was op een zondagavond om tien uur, ergens in de jaren zestig. Ik herinner me het nog goed. We kregen een oproep voor brand aan de rand van ons dorp. Onderweg naar daar reden we door een dik pak mist. We konden amper iets zien. Pas toen we er bijna waren, doemde de brand op. Heel het snoepfabriekje stond in vuur en vlam. Overal was rook. Collega's konden nog net een vrachtwagen redden door hem uit een garage te trekken. Binnengaan was geen optie.

Wij rolden intussen al onze slangen af en begonnen langs buiten te blussen. Door de suiker brandde de fabriek heel hard en was het echt moeilijk om het vuur onder controle te krijgen. De gesmolten, withete suikerbrij zat natuurlijk overal verspreid.

Tegen de ochtend was de brand nog steeds niet geblust. Er verschenen toen wel ineens een heleboel vrouwen. Ze werkten in de fabriek en wisten nog niet dat die volledig afgebrand was. Dat zal wel even schrikken zijn geweest! Toen ze hoorden dat we daar al zo lang bezig waren, boden ze spontaan al hun boterhammen aan. Wij hadden natuurlijk honger en aten ze dankbaar op. We zijn die maandag nog tot acht uur 's avonds bezig geweest. Zo lang duurde het voor het laatste vuur uit was. Er bleef niks over van het gebouw.

We blusten de brand met tien of twaalf mannen. Een naburige kazerne oproepen dat deed je in die tijd liever niet. Er was veel concurrentie tussen de gemeentes. Nu er zones zijn, is dat helemaal veranderd. Tegenwoordig zouden ze voor zo'n interventie veel meer manschappen en materiaal inschakelen. De nieuwe technieken en beschermingsmiddelen maken ook veel meer mogelijk. Je moet weten dat wij daar stonden met een dunne helm, lederen laarzen en een lederen jas. Daaronder droeg ik een oude floeren broek. Voor een sjaal of zakdoek voor onze mond voelden we ons veel te stoer. We wisten ook weinig over de gevolgen van rookinhalatie. Nu is het ondenkbaar dat brandweerlieden zonder bescherming in de rook zouden staan.

Ik herinner me ook nog een brand in een bos. Het stond helemaal in lichterlaaie! We moesten heel voorzichtig zijn waar we stapten. Door de dierentunnels onder de grond zakten we soms door de bovenste laag. Zodra het vuur langs die weg zuurstof kreeg, schoot het in de holle pijpen en dan naar boven. Echt gevaarlijk. We hadden heel veel geluk dat er een beek doorliep. Ik zou niet weten met welk water we die bosbrand anders geblust zouden hebben.

Er was ook eens een grote stalbrand. Het was koud, het hagelde en het sneeuwde. We konden nog een paar dieren uit de stal halen, maar er zijn vijftien koeien gestorven. Door